

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра економіки, права та управління бізнесом

РЕФЕРАТ

кваліфікаційної роботи

на здобуття освітнього ступеня магістра

зі спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»
за магістерською програмою професійного спрямування
«Економіка, планування та управління бізнесом»

**на тему: «Дослідження та прогнозування кон'юнктури ринку соняшникової
олії України»**

Виконавець:

студентка ЦЗФН

Заїмкіна Христина Вадимівна

Науковий керівник:

к.е.н., професор

Карпов Володимир Анатолійович

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Кон'юнктура являє собою сукупність ознак і показників, які характеризують поточний стан економіки.

Вивчення кон'юнктури ринку передбачає аналіз ситуації на ринку та її прогнозування. Кінцевим підсумком такого дослідження є отримання відповідей на наступні питання: в який момент і за якими цінами слід продавати або купувати товар.

Для вивчення кон'юнктури ринку та підготовки прогнозів його розвитку необхідно насамперед з'ясувати, у якій фазі свого циклу знаходиться економіка країни. Потім дати комплексну характеристику економіки за попередній рік, виявити і проаналізувати всі чинники, що впливають на кон'юнктуру ринку, і зробити обґрунтований кон'юнктурний прогноз.

Пристаючи до аналізу кон'юнктури товарного ринку, важливим питанням є організація самого дослідження, тобто підбір методик, методів, вибір параметрів, факторів тощо. В літературі з питань дослідження кон'юнктури ринку переважно містяться методики та методичні вказівки щодо дослідження ринкової кон'юнктури. Методологія кон'юнктури ринку в повному розумінні цього слова практично не знаходить відображення в теорії.

Ринок соняшникової олії в Україні є ринком, який динамічно розвивається, оскільки, з одного боку, передові компанії витісняють менш потужних гравців, а з іншого – постійно з'являються нові гравці, які створюють конкурентне середовище.

У зв'язку з цим виникає необхідність докладно вивчити стан ринку соняшникової олії та здійснити прогнозування кон'юнктури кондитерського ринку України.

Аналізу кон'юнктури ринку соняшникової олії присвячено багато робіт таких науковців як Стрельникова Д, Тюха І., Усик С., шестак О. та інших.

Метою дослідження є аналіз кон'юнктури ринку соняшникової олії, виявлення перспектив його розвитку та прогнозування ринкової кон'юнктури.

Задачі дослідження

- розкрити сутність та особливості кон'юнктурних досліджень;
- дослідити методичні підходи щодо дослідження кон'юнктури ринку;
- розглянути економіко-математичні моделі у прогнозуванні ринкової кон'юнктури;
- провести загальну оцінку стану соняшникової олії України;
- виявити тенденції розвитку ринку олії України;
- визначити місце України на світовому ринку соняшникової олії;
- визначити основні проблеми зміцнення позицій України на світовому ринку;
- здійснити прогнозування стану ринку соняшникової олії України.

Об'єктом дослідження є ринок соняшникової олії України, його стан та перспективи розвитку.

Предметом дослідження є вивчення кон'юнктури ринку соняшникової олії України та прогнозування його стану.

Методами дослідження було обрано наступні кількісні та якісні методи: аналіз; синтез; метод порівняння; табличний (графічний) метод; метод згладжування

за експонентою; методи кореляційно-регресивного аналізу; нормативний метод; індексний метод; метод екстраполяції; метод побудови трендів.

Інформаційною базою є законодавчі та нормативні акти, наукові роботи, періодичні видання, офіційні статичні дані.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота магістра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (50 найменувань) та 1го додатка. Загальний обсяг роботи становить 83 сторінки. Основний зміст викладено на 72 сторінках. Робота містить 9 таблиць, 14 рисунків.

Публікації. За результатами здійсненого дослідження опубліковано статтю «Прогнозування розвитку внутрішнього та зовнішнього ринків соняшникової олії» у збірнику наукових праць «Науковий вісник Одеського національного економічного університету».

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі «**Теоретичні засади дослідження кон'юнктури ринку**» розглянуто сутність та особливості кон'юнктурних досліджень; методичні підходи щодо дослідження кон'юнктури ринку; економіко-математичні моделі у прогнозуванні ринкової кон'юнктури.

У другому розділі «**Аналіз кон'юнктури ринку соняшникової олії**» проведено аналіз загальної оцінки стану соняшникової олії України; виявлено тенденції розвитку ринку олії України; визначення місця України на світовому ринку соняшникової олії; основні проблеми зміцнення позицій України на світовому ринку

У третьому розділі «**Прогнозування ринкової кон'юнктури соняшникової олії України**» зроблено прогноз стану ринку соняшникової олії України.

ВИСНОВКИ

Проведене дослідження дозволило зробити такі висновки, основні з яких такі.

1. Кон'юнктура є надзвичайно різноманітною і потребує постійного вивчення та дослідження. Це можна пояснити тим, що постійні дослідження дають можливість повно та всебічно враховувати вплив різноманітних факторів й передбачати показники для забезпечення ефективного розвитку в умовах ринкової економіки.

2. Кон'юнктурні дослідження – це безперервний збір, аналіз та оброблення інформації про стан економіки, товарного ринку, аналіз й виявлення особливостей та тенденцій їх розвитку, прогнозування основних параметрів та розроблення можливих альтернатив для прийняття рішень.

3. За сучасних умов господарювання ринок соняшникової олії серед основних світових продовольчих ринків є найбільш динамічним у своєму розвитку. Даний ринок для України є одним із перспективних і стратегічних, оскільки є стабільним джерелом валютних надходжень.

4. На сьогоднішній день для українських товаровиробників існує вкрай сприятлива кон'юнктура світового ринку споживання продуктів переробки олійних культур.

5. Економічний потенціал олійно-жирової галузі є вагомим індикатором розвитку аграрного виробництва, ефективне управління котрим, набуває все більшого значення за умов економічної кризи, фінансової нестабільності, коливань валютних курсів.

6. Основною олійною культурою, що вирощується в Україні, є соняшник, у складі всіх олійних культур він займає 70% посівної площі та 85% валового збору. У нашій державі з насіння соняшнику виробляється приблизно дві третини всієї рослинної олії.

7. Виробництво нерафінованої соняшникової олії в Україні у 2016 році становило 4412 тис. тон, що на 18,73% більше, ніж минулого року. У 2016 році виробництво соняшникової олії в Україні в структурі загального виробництва всіх видів рослинної олії займає 96,3%.

8. Найбільшими виробниками сирої соняшникової олії в 2016 році є групи компаній «Кернел», ViOil та «Оптимус Агро». Так, на частку агрохолдингу «Кернел» припадає майже 23% обсягу випуску такої продукції у 2016/17 МР (маркетинговому році). Найбільшими виробниками рафінованої соняшникової олії в 2016 році є «Бунге Україна», «Кернел» та «Дельта Вілмар СНД». Найбільшими виробниками фасованої соняшникової олії в звітному періоді стали «Кернел», «Бунге Україна» та група «Єдинство».

9. За останніми даними обсяг світового ринку соняшнику за підсумком 2016/17 МР склав близько 43,8 млн т. У структурі посівів 2016/17 МР соняшником було зайнято 24,8 млн гектарів (проти 23,1 млн га попереднього сезону).

10. Світове споживання олії, як соняшникової, так і інших видів, має тенденції до зростання, що пов'язано зі світовим зростанням кількості населення планети. Це відкриває для України нові ринки збуту вітчизняної продукції. До того ж у країнах західної Європи та Північної Америки соняшникова олія позиціонується як якісний товар здорового харчування, що є сприятливим для просування української продукції на ці зовнішні ринки.

11. У цілому експорт соняшникової олії за 5 років зріс на 90,9 тис т (на 2,52%). Порівняно з 2015 р. експорт збільшився на 22,53%. В період з 2012 р. по 2016 р. спостерігаються «скачки» обсягу експорту. У 2016 р. Україна експортувала максимальний обсяг соняшникової олії у рамках періоду, що аналізується – на 4842,1 млн дол.

12. Найбільш точні прогнози значення агрегованих змінних «Виробництво», «Споживання» та «Експортно-імпортне сальдо» отримані за допомогою лінійних трендів. Прогнозування показників за балансовим методом означає, що агреговане виробництво соняшникової олії в Україні в 2018 році складе 6096,62 тис т, споживання буде на рівні 449,78 тис т, а експортно-імпортне сальдо буде позитивним, при чому експорт переважатиме імпорт на 5643,38 тис т.

13. Прогнозування обсягу виробництва соняшникової олії на світовому ринку проводилось з використанням ступеневого тренду. Обсяг світового виробництва соняшникової олії у 2018/19 МР складе 17,42 млн т.

АНОТАЦІЯ

Заїмкіна Христина Вадимівна, «Дослідження та прогнозування кон'юнктури ринку соняшникової олії України»,

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра зі спеціальності: «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» за магістерською програмою професійного спрямування «Економіка, планування та управління бізнесом». –Одеський національний економічний університет. – м. Одеса, 2018 рік

Розглянуто поняття та особливості дослідження кон'юнктури ринку, методичні підходи щодо аналізу та прогнозування кон'юнктури ринку, особливості оцінки ринкової кон'юнктури соняшникової олії.

Надано загальну оцінку стану соняшникової олії України; виявлено тенденції розвитку ринку олії України; визначено місце України на світовому ринку соняшникової олії.

Визначено основні проблеми зміцнення позицій України на світовому ринку; проведено прогнозування стану ринку соняшникової олії України.

Ключові слова: соняшник, ринок соняшникової олії, кон'юнктура ринку, прогнозування, метод балансу змінних.

ANNOTATION

Zaimkina Christina « Research and forecasting of the market conditions for sunflower oil in Ukraine».

Thesis for Master degree in specialty “Entrepreneurship, Trade and Stock Exchanges” under the program “Economics, Planning and Business Management”. – Odessa National University of Economics. – Odessa, 2018

Master's qualification work consists of three sections. The object of research is the Ukrainian sunflower oil market, its state and development prospects.

The concept and features of the research of market conditions, methodical approaches in the analysis and forecasting of the market conditions, peculiarities of estimation of the market situation of sunflower oil are considered.

The general estimation of the condition of sunflower oil of Ukraine is given; the tendencies of the market of oil of Ukraine are revealed; the place of Ukraine in the world market of sunflower oil is determined.

The main problems of strengthening of the position of Ukraine on the world market are determined. Forecasting of the market of sunflower oil of Ukraine is carried out.

Keywords: sunflower, sunflower oil market, market conditions, forecasting, method of balance of variables.